

اصول قانون اساسی

در تونظرات شورای نگهبان

عنوان

اصل یکصد و بیست و هفتم

شماره مسلسل: ۱۳۹۴۰۱۱۳

تاریخ: ۱۳۹۴/۵/۳۱

پژوهشکده شورای نگهبان

شناسنامه

عنوان:

اصول قانون اساسی در پرتو نظرات شورای نگهبان

اصل یکصد و بیست و هفتم

تدوین:

محمد صالحی

ناظر علمی:

کاظم کوهی

گروه تدوین نظرات و مبانی آراء شورای نگهبان

شماره مسلسل: ۱۳۹۴۰۱۱۳

تاریخ انتشار: ۱۳۹۴/۵/۳۱

پژوهشکده شورای نگهبان

فهرست مطالب

۲	اصل یکصد و بیست و هفتم.....
۲	۱- نظرات شورای نگهبان در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی.....
۱-۱	طرح نحوه اجرای اصل هشتاد و پنجم و یکصد و سی و هشتم
	قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در رابطه با مسئولیت‌های رئیس
۲	مجلس شورای اسلامی.....
۲-۱	لایحه اصلاح قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری- صنعتی
۳	جمهوری اسلامی ایران.....
۳-۱	طرح الحاق پنج تبصره به قانون نحوه اجرای اصل (۸۵) و (۱۳۸)
	قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در رابطه با مسئولیت‌های رئیس
۳	مجلس شورای اسلامی.....
۴-۱	لایحه رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور.....
۲	۲- نظرات شورای نگهبان در خصوص اساسنامه‌های مصوب هیئت وزیران.....
۳	۳- نظرات تفسیری و مشورتی شورای نگهبان.....
۱-۳	۱- استفسار رئیس کمیسیون اصول ۸۸ و ۹۰ قانون اساسی.....
۲-۳	۲- استفسار معاون اول رئیس جمهور.....
۳-۳	۳- استفسار رئیس مجلس شورای اسلامی.....
۴	۴- نظرات شورای نگهبان در پاسخ به استعلامات اشخاص حقیقی و حقوقی.....
۱-۴	۱- استعلام رئیس مجلس شورای اسلامی نسبت به موضوع
۱۳	صلاحیت تعیین نماینده ویژه رئیس جمهور.....
۲-۴	۲- استعلام رئیس مجلس شورای اسلامی نسبت به وضعیت یکی از
	مصوبات نمایندگان ویژه رئیس جمهور (از حیث انطباق با نظریه
۱۵	تفسیری شورای نگهبان از اصل ۱۲۷ قانون اساسی).....
۳-۴	۳- استعلام رئیس مجلس شورای اسلامی نسبت به وضعیت یکی از
	مصوبات نمایندگان ویژه رئیس جمهور (از حیث انطباق با نظریه
۱۷	تفسیری شورای نگهبان از اصل ۱۲۷ قانون اساسی).....
۴-۴	۴- استعلام رئیس مجلس شورای اسلامی نسبت به موضوع ارسال
۱۹	تصمیمات نمایندگان ویژه رئیس جمهور به رئیس مجلس.....
۴-۵	۵- استعلام رئیس مجلس شورای اسلامی نسبت به حیطه صلاحیت
۲۲	نمایندگان ویژه رئیس جمهور.....
۲۴	۵- تذکرهای ارشادی و قانونی شورای نگهبان.....

اصل یکصد و بیست و هفتم

مصوب ۱۳۶۸: رئیس جمهور می‌تواند در موارد خاص، بر حسب ضرورت با تصویب هیئت وزیران، نماینده یا نمایندگان ویژه با اختیارات مشخص تعیین نماید. در این موارد تصمیمات نماینده یا نمایندگان مذکور در حکم تصمیمات رئیس جمهور و هیئت وزیران خواهد بود.

اصل سابق (مصوب ۱۳۵۸): هرگاه رئیس جمهور لازم بداند جلسه هیئت وزیران در حضور او به ریاست وی تشکیل می‌شود.

۱- نظرات شورای نگهبان در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

۱-۱- نظر شماره ۱۲۶۹ مورخ ۱۳۶۸/۸/۲۲ شورای نگهبان در خصوص طرح نحوه اجرای اصل هشتاد و پنجم و یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در رابطه با مسئولیت‌های رئیس مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۶۸/۸/۲۱ مجلس شورای اسلامی:

۱-۱-۱ ... ذیل ماده واحده که تصمیمات نماینده یا نمایندگان مذکور در اصل یکصد و بیست و هفت قانون اساسی را نیز مشمول حکم مربوط به آیین‌نامه‌های اجرایی کرده است، خلاف قانون اساسی است.^(۱)

۱. ماده واحده- در اجرای اصل هشتاد و پنجم و یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران وظایف و اختیارات و حقوق مذکور در ماده (۵) قانون تعیین حدود وظایف و اختیارات و مسئولیت‌های ریاست جمهوری و تبصره آن مصوب ۱۳۶۵/۸/۲۲ به رئیس مجلس شورای اسلامی محول می‌گردد.

هیئت دولت و هر یک از وزراء و کمیسیون‌های موضوع اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی و همچنین نماینده یا نمایندگان موضوع اصل ۱۲۷ قانون اساسی باید تصمیمات خود را که در حد مصوبات و اختیارات هیئت دولت می‌باشد به صورت کتبی به ریاست مجلس شورای اسلامی اعلام کند و عنداللزوم بنا به درخواست رئیس مجلس باید متن مذاکرات هیئت دولت و کمیسیون‌های مذکور در اختیار رئیس مجلس قرار گیرد.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۶۸/۹/۲۶ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده واحده- تصویب‌نامه‌ها و آیین‌نامه‌های دولت و مصوبات کمیسیون‌های مذکور در اصل یکصد و سی و هشتم و نیز مصوبات موضوع اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به اطلاع رئیس مجلس شورای اسلامی می‌رسد. در صورتی که رئیس مجلس آن را خلاف قانون

۲-۱- نظر شماره ۷۵/۲۱/۰۲۸۵ مورخ ۱۳۷۵/۱/۲۸ شورای نگهبان در خصوص لایحه اصلاح قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری- صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۵/۱/۱۴ مجلس شورای اسلامی:

۱-۲-۱- بندهای (الف) و (ب) ماده (۲۷)،^(۱) مغایر اصول ۶۰، ۱۲۷ و ۱۳۸ قانون اساسی شناخته شد.

۳-۱- نظر شماره ۷۸/۲۱/۶۱۸۶ مورخ ۱۳۷۸/۱۱/۲۰ شورای نگهبان در خصوص طرح الحاق پنج تبصره به قانون نحوه اجرای اصل (۸۵) و (۱۳۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در رابطه با مسئولیت‌های رئیس مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۱۱/۴ مجلس شورای اسلامی:

۱-۳-۱- در تبصره (۳)^(۲) با استظهار اینکه اصل ۱۲۷ مربوط به امور اجرایی است،

تشخیص بدهد، نظر خود را با ذکر دلیل به دولت اعلام می‌نماید. چنانچه این قبیل مصوبات مستلزم اصلاحاتی باشند و بعضاً یا کاملاً خلاف قانون تشخیص داده شوند، حسب مورد هیئت وزیران یا وزیر ذی‌ربط و یا کمیسیون مربوطه مکلف است ظرف یک هفته پس از اعلام نظر رئیس مجلس نسبت به اصلاح مصوبه اقدام و سپس دستور فوری توقف اجراء را صادر نماید.

تبصره ۱- هیئت دولت و هر یک از وزراء و کمیسیون‌های موضوع اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی مکلفند علاوه بر ارسال متن مصوبات و مستندات آن به درخواست رئیس مجلس، سوابق و اطلاعات و متن مذاکرات هیئت دولت و کمیسیون‌های مربوطه را در اسرع وقت در اختیار وی قرار دهند.

تبصره ۲- اگر بین رئیس مجلس و هیئت دولت یا هر یک از وزراء و یا کمیسیون‌های مربوطه از جهت استنباط از قوانین اختلاف نظر حاصل شود، نظر رئیس مجلس معتبر است.

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل شصتم، شماره ۱-۱۷-۲.

۲. ماده واحده- ...

تبصره ۳- مصوبات دولت و کمیسیون‌های مربوط در مورد اصل هشتاد و پنجم (۸۵) و یکصد و سی و هشتم (۱۳۸) و نیز تصمیمات موضوع اصل یکصد و بیست و هفتم (۱۲۷) قانون اساسی باید ظرف یک هفته از تاریخ تصویب یا اتخاذ تصمیم، ضمن ابلاغ برای اجرا به اطلاع رئیس مجلس شورای اسلامی برسد.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۷۸/۱۲/۸ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

تبصره ۳- مصوبات دولت و کمیسیون‌های مربوط در مورد اصل هشتاد و پنجم (۸۵) و یکصد و سی و هشتم (۱۳۸) قانون اساسی باید ظرف یک هفته از تاریخ تصویب ضمن ابلاغ برای اجرا به اطلاع

الزام به ارسال تصمیمات مذکور در اصل ۱۲۷ قانون اساسی به رئیس مجلس، خلاف قانون اساسی شناخته شد.

۴-۱- نظر شماره ۹۳/۱۰۲/۳۸۱۱ مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۱۶ شورای نگهبان در خصوص لایحه رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۳/۱۱/۷ مجلس شورای اسلامی:

۴-۱-۱ در فراز اول تبصره (۳) ماده الحاقی (۲۴)،^(۱) از آنجا که طبق قانون

→

رئیس مجلس شورای اسلامی برسد.

۱. ماده الحاقی ۲۴- تبصره (۳) ماده (۳) قانون اصلاح مواد (۱) و (۶) و (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی به شرح زیر اصلاح می‌شود و سه تبصره دیگر به عنوان تبصره‌های (۵)، (۶) و (۷) به این ماده الحاق می‌شود:

تبصره ۳- کلیه مراجعی که مجوز کسب و کار صادر می‌کنند موظفند نوع، شرایط و فرآیند صدور، تمدید و لغو مجوزهایی که صادر می‌کنند را به همراه مبانی قانونی مربوطه ظرف مدت یک ماه پس از ابلاغ این قانون، تهیه و به «هیئت مقررات‌زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار» مستقر در وزارت امور اقتصادی و دارایی به صورت الکترونیکی و پس از تأیید نماینده تام‌الاختیار یا بالاترین مقام دستگاه اجرایی ارسال کنند. این هیئت هر ماه حداقل یک‌بار به ریاست وزیر امور اقتصادی و دارایی و با حضور دادستان کل کشور، رئیس سازمان بازرسی کل کشور، رئیس دیوان محاسبات کشور یا نمایندگان تام‌الاختیار آنان، دو نماینده مجلس شورای اسلامی، نماینده اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، نماینده اتاق تعاون مرکزی ایران، نماینده اتاق اصناف ایران و حسب مورد نماینده دستگاه اجرایی ذی‌ربط موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۵) قانون محاسبات عمومی کشور و دارندگان ردیف و عنوان در قانون بودجه سنواتی مربوط، تشکیل می‌شود. این هیئت موظف است حداکثر تا مدت سه ماه پس از ابلاغ این قانون، شرایط و مراحل صدور مجوزهای کسب و کار در مقررات، بخشنامه‌ها، آیین‌نامه‌ها و مانند اینها را به نحوی تسهیل و تسریع نماید و هزینه‌های آن را به نحوی تقلیل دهد که صدور مجوز کسب و کار در کشور با حداقل هزینه و مراحل آن ترجیحاً به صورت آنی و غیرحضوری و راه‌اندازی آن کسب و کار در کمترین زمان ممکن صورت پذیرد. مصوبه هیئت مذکور پس از تأیید رئیس جمهور یا نماینده ویژه وی برای کلیه مراجع صدور مجوزهای کسب و کار و کلیه دستگاه‌ها و نهادها که در صدور مجوزهای کسب و کار نقش دارند لازم‌الاجراء می‌باشد.

فعالیت این هیئت پس از انجام تکالیف مذکور نیز استمرار یافته و در صورتی که تحقق این اهداف به اصلاح قوانین نیاز داشته باشد، هیئت مذکور موظف است پیشنهادها را لازم برای اصلاح قوانین را تهیه و به مراجع مربوطه ارائه کند و اصلاح آنها را پیگیری نماید. هیئت مذکور موظف است با مطالعه قوانین و مقررات ذی‌ربط ده کشور اول دنیا در رتبه‌بندی‌های معتبر شاخص‌های کسب و کار،

←

اساسی تغییر و تصویب آیین‌نامه با وزیر یا هیئت وزیران است، همچنین صدور تصویب‌نامه با هیئت وزیران می باشد، لذا واگذاری این اختیارات به هیئت مقررات‌زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار، مغایر اصول ۱۳۴ و ۱۳۸ قانون اساسی شناخته شد. به علاوه تعیین نماینده از سوی رئیس جمهور و اظهار نظر نماینده مذکور در خصوص این‌گونه مصوبات، با توجه به نظریه تفسیری شماره ۷۹/۲۱/۷۳۷

زمینه تسهیل و تسریع صدور مجوزها را برای بهبود فضای کسب و کار و ارتقای رتبه کمتر از بیست را برای جمهوری اسلامی ایران حداکثر تا ده سال پس از تصویب این قانون فراهم کند.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۲۵ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

تبصره (۳) موضوع ماده الحاقی (۲۴) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

تبصره ۳- کلیه مراجعی که مجوز کسب و کار صادر می‌کنند موظفند نوع، شرایط و فرآیند صدور، تمدید و لغو مجوزهایی را که صادر می‌کنند به همراه مبانی قانونی مربوطه ظرف مدت یک ماه پس از ابلاغ این قانون، تهیه و به «هیئت مقررات‌زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار» مستقر در وزارت امور اقتصادی و دارایی به صورت الکترونیکی و پس از تأیید نماینده تام‌الاختیار یا بالاترین مقام دستگاه اجرایی ارسال کنند. این هیئت هر ماه حداقل یک‌بار به ریاست وزیر امور اقتصادی و دارایی و با حضور دادستان کل کشور، رئیس سازمان بازرسی کل کشور، رئیس دیوان محاسبات کشور یا نمایندگان تام‌الاختیار آنان، دو نماینده مجلس شورای اسلامی، رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، رئیس اتاق تعاون مرکزی ایران، رئیس اتاق اصناف ایران و حسب مورد نماینده دستگاه اجرایی ذی‌ربط موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۵) قانون محاسبات عمومی کشور و دارندگان ردیف و عنوان در قانون بودجه سنواتی مربوط، تشکیل می‌شود. این هیئت موظف است حداکثر تا مدت سه ماه پس از ابلاغ این قانون، شرایط و مراحل صدور مجوزهای کسب و کار در مقررات، بخشنامه‌ها، آیین‌نامه‌ها و مانند اینها را به نحوی تسهیل و تسریع نماید و هزینه‌های آن را به نحوی تقلیل دهد که صدور مجوز کسب و کار در کشور با حداقل هزینه و مراحل آن ترجیحاً به صورت آنی و غیرحضوری و راه‌اندازی آن کسب و کار در کمترین زمان ممکن صورت پذیرد. مصوبات هیئت مذکور در مورد بخشنامه‌ها، دستورالعمل‌ها و آیین‌نامه‌ها پس از تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی و در مورد تصویب‌نامه‌های هیئت وزیران پس از تأیید هیئت وزیران برای کلیه مراجع صدور مجوزهای کسب و کار و کلیه دستگاه‌ها و نهادها که در صدور مجوزهای کسب و کار نقش دارند لازم‌الاجراء می‌باشد.

فعالت این هیئت پس از انجام تکالیف مذکور نیز استمرار یافته و در صورتی که تحقق این اهداف به اصلاح قوانین نیاز داشته باشد، هیئت مذکور موظف است پیشنهادهای لازم را برای اصلاح قوانین تهیه و به مراجع مربوطه ارائه کند.

مورخ ۱۳۷۹/۵/۳۰^(۱) این شورا از اصل ۱۲۷ قانون اساسی، مغایر اصل مرقوم می باشد.

۲- نظرات شورای نگهبان در خصوص اساسنامه‌های مصوب هیئت وزیران

۳- نظرات تفسیری و مشورتی شورای نگهبان

۳-۱- نظریه مشورتی شماره ۵۴۷۷ مورخ ۱۳۷۲/۸/۲۳ شورای نگهبان در خصوص استفسار رئیس کمیسیون اصول ۸۸ و ۹۰ قانون اساسی:

شماره: ۷-۱۶۶۲۳

تاریخ: ۱۳۷۲/۷/۲۸

محضر مبارک حضرات شورای محترم نگهبان دامت برکاتهم

با ابلاغ سلام و تحیات

همان‌طور که استحضار دارند وظایف اصل ۸۸ قانون اساسی اخیراً محول به کمیسیون اصل نود شده مشعر بر اینکه:

در هر مورد که حداقل یک چهارم کل نمایندگان مجلس شورای اسلامی از رئیس جمهور و یا هر یک از نمایندگان از وزیر مسئول درباره یکی از وظایف آنان سؤال کنند، رئیس جمهور یا وزیر موظف است در مجلس حاضر شود و به سؤال جواب دهد و این جواب نباید در مورد رئیس جمهور بیش از یک ماه و در مورد وزیر بیش از ده روز به تأخیر افتد، مگر با عذر موجه به تشخیص مجلس شورای اسلامی. با توجه به اینکه رئیس جمهور یا معاونین او یا وزیر در هر مورد که مصلحت بدانند، می‌توانند بخشی از وظایف و اختیارات خود را در امور اجرایی به استاندار یا یکی از معاونین و یا حتی مدیران کل تفویض نمایند هرگاه از عملکرد زیرمجموعه (که جزو اختیارات مفوض بوده و شخص وزیر یا معاون رئیس جمهور در آن مورد عامل اجرا نبوده است) سؤال می‌شود یا اظهار بی‌اطلاعی می‌نمایند و یا به استناد آیه شریفه «و لا ترز وازره و زر اخری» استاندار یا معاون و یا مدیرکل را مسئول می‌دانند. گرچه

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظریه تفسیری، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل همین اصل، شماره ۳-۳.

برداشت کمیسیون از اصول ۱۲۷ و ۱۳۷ قانون اساسی این است که: تفویض اختیار، سلب اختیار نمی‌کند و گاهی معاون اجرایی رئیس جمهور اختیار بازسازی مناطق جنگی و یا دیگر فعالیت‌های ضروری مناطق محروم را به استاندار تفویض می‌نماید و احیاناً خلافی صورت می‌گیرد با نگرش به اینکه استاندار ابواب جمعی وزارت کشور است، آیا وزیر کشور می‌بایست از طرف مجلس مورد سؤال قرار گیرد و یا معاونت اجرایی رئیس جمهور؟ با عنایت به شرح مراتب و با بهره‌مندی از اصل نود و هشتم قانون اساسی، مستدعی است این کمیسیون را ارشاد فرمایند.

رئیس کمیسیون اصول ۸۸ و ۹۰ قانون اساسی

شماره: ۵۴۷۷

تاریخ: ۱۳۷۲/۸/۲۳

ریاست محترم کمیسیون اصول ۸۸ و ۹۰ قانون اساسی مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۱۶۶۲۳-۷ مورخ ۱۳۷۲/۷/۲۸،

با توجه به صراحت اصول ۱۲۷ و ۱۳۷ قانون اساسی و عدم نیاز به ابراز نظریه

تفسیری، نظر مشورتی کلیه اعضاء شورای نگهبان به شرح زیر اعلام می‌گردد:

«مجلس شورای اسلامی می‌تواند از رئیس جمهور و یا وزرا صرفاً در خصوص وظایفی که قانوناً بر عهده دارند و به دیگری تفویض کرده‌اند، سؤال کند. البته اگر مجلس مستقیماً کاری را به عهده غیر رئیس جمهور و وزیر بگذارد، حق سؤال در این مورد را از رئیس جمهور یا وزیر ندارد، کما اینکه حق سؤال از مسئولین مزبور را نیز ندارد، اگرچه حق تحقیق و تفحص در همه امور کشور و در صورت لزوم درخواست رسیدگی از قوه قضائیه را دارد.»

قائم مقام دبیر شورای نگهبان

احمد علیزاده

۳-۲- نظریه تفسیری شماره ۷۶/۲۱/۱۱۴۴ مورخ ۱۳۷۶/۵/۱۳ شورای نگهبان در

خصوص استفسار معاون اول رئیس جمهور:

شماره: ۶۱۸۳۳/۲۰

تاریخ: ۱۳۷۶/۵/۱۱

شورای محترم نگهبان

با ابلاغ سلام، نظر به اینکه از زمان پایان یافتن دوره ریاست جمهوری تا معرفی وزرا به مجلس و اخذ رأی اعتماد، با توجه به سابقه، فاصله چند هفته‌ای وجود دارد و در این مدت، چگونگی تصدی امور وزارتخانه‌ها و اعتبار تصمیمات هیئت وزیران و مقاماتی که به نمایندگی از ریاست جمهوری مسئولیت یافته‌اند محل سؤال است، لطفاً نظر تفسیری آن شورا را نسبت به اصول قانون اساسی در موارد زیر اعلام فرمایند:

۱- آیا وزرا از زمان اختتام دوره ریاست جمهوری تا رأی اعتماد به وزرای جدید کماکان بر مسئولیت خود باقی می‌مانند؟

۲- در صورتی که وزرای موجود در فاصله مزبور بر مسئولیت باقی باشند، تشکیل و تصمیم‌گیری هیئت وزیران تحت نظر ریاست جمهوری جدید میسر است یا خیر؟

۳- معاونان رئیس جمهور که به استناد اصل ۱۲۶ قانون اساسی برای اداره امور برنامه و بودجه و امور اداری و استخدامی منصوب شده‌اند، بعد از پایان دوره ریاست جمهوری می‌توانند به کار ادامه دهند یا نیاز به حکم جدید دارند؟

۴- کلیه تصمیمات نمایندگان ویژه رئیس جمهور که به استناد اصل ۱۲۷ قانون اساسی انتخاب شده‌اند در این مدت نافذ است یا صرفاً تصمیماتی که در حکم تصمیم هیئت وزیران باشد اعتبار خواهد داشت؟

۵- آیا تشکیل کمیسیون‌های متشکل از وزرای موضوع اصل ۱۳۸ قانون اساسی در فاصله زمانی مزبور مجاز است و تصمیمات ایشان با تأیید ریاست جمهوری جدید، لازم‌الاجرا است یا خیر؟

معاون اول رئیس جمهور

حسن حبیبی

شماره: ۷۶/۲۱/۱۱۴۴

تاریخ: ۱۳۷۶/۵/۱۳

معاون اول محترم رئیس جمهور

با سلام، نامه شماره ۶۱۸۳۳/۲۰ مورخ ۱۳۷۶/۵/۱۱ در جلسه مورخ ۱۳۷۶/۵/۱۳ شورای نگهبان مطرح و نظر تفسیری شورا بدین شرح اعلام می‌گردد:

- ۱- «وزرا از زمان اختتام دوره ریاست جمهوری تا رأی اعتماد به وزرای جدید، کماکان بر مسئولیت خود باقی می‌مانند.
- ۲- وزرای موجود در فاصله مزبور بر مسئولیت باقی هستند و تشکیل و تصمیم‌گیری هیئت وزیران تحت نظر ریاست جمهوری جدید میسر است.
- ۳- معاونان رئیس جمهور به عنوان معاون به کار خود ادامه می‌دهند، لکن در آن قسمت که مربوط به اداره امور برنامه و بودجه و امور اداری و استخدامی است اداره کار منوط به نوعی موافقت رئیس جمهور می‌باشد.
- ۴- کلیه تصمیمات نمایندگان ویژه رئیس جمهور که به استناد اصل ۱۲۷ قانون اساسی انتخاب شده‌اند، در این مدت نافذ نمی‌باشد.
- ۵- در بند (۵) با تأیید ریاست جمهوری جدید، تصمیمات مذکور، لازم‌الاجرا است.»

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

۳-۳- نظریه تفسیری شماره ۷۹/۲۱/۷۳۷ مورخ ۱۳۷۹/۵/۳۰ شورای نگهبان در خصوص استفسار رئیس مجلس شورای اسلامی:

شماره: ۲۷۵۸/هـ/ب

تاریخ: ۱۳۷۹/۵/۴

دبیر محترم شورای نگهبان

مقدمتاً یادآوری این نکته را لازم می‌داند که تا قبل از نظریه شماره ۷۸/۲۱/۶۱۸۶ مورخ ۱۳۷۸/۱۱/۲۰^(۱) آن شورای محترم اولاً مصوبات ناظر به تعیین نماینده یا نمایندگان ویژه و به تبع آن، تصمیمات نماینده یا نمایندگان مزبور، حاوی امور اجرایی و غیر آن می‌بود؛ ثانیاً این مصوبات و تصمیمات حاوی امور اجرایی و غیر آن، کلاً برای رئیس مجلس شورای اسلامی ارسال می‌شد و ثالثاً کلیه مصوبات و تصمیمات مزبور از طرف رئیس مجلس شورای اسلامی مورد بررسی و اعلام نظر نهایی قرار می‌گرفت.

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل همین اصل، شماره ۱-۳-۱.

و اما در دفاع حقوقی و قانونی از شیوه فوق‌الذکر که پس از بازنگری قانون اساسی قریب به یازده سال مستمراً مورد استفاده مراجع قانونی ذی‌ربط قرار گرفته است، نظر آن شورای محترم را به استدلالات ذیل که با استفاده از الفاظ و عبارات اصل ۱۲۷ قانون اساسی و صورت مشروح مذاکرات شورای محترم بازنگری قانون اساسی در خصوص اصل مزبور، به عمل آمده و کلاً مبین شمول این اصل به امور اجرایی و غیر آن به نظر می‌رسد، جلب می‌نماید.

۱- در مجموع الفاظ و عبارات مذکور در اصل ۱۲۷ نه فقط هیچ لفظ و عبارتی مشاهده نمی‌شود که صریحاً مبین حصر این اصل به امور اجرایی باشد، بلکه هیچ لفظ و عبارتی وجود ندارد که تلویحاً نیز مفید حصر مزبور باشد.

۲- هیچ یک از دو عبارت «موارد خاص» و «اختیارات مشخص» مذکور در اصل ۱۲۷ که عمده‌ترین نقش را در تشخیص دامنه شمول اصل مزبور به امور اجرایی یا غیر آن ایفا می‌کنند، مفید به امور اجرایی نبوده، همچنان‌که اطلاق دو عبارت دیگر مذکور در این اصل یعنی عبارت «تصمیمات نماینده یا نمایندگان ویژه» و عبارت «در حکم تصمیمات رئیس جمهور و هیئت وزیران» نه فقط شامل امور اجرایی و غیر آن می‌شوند، بلکه ذکر کلمه «تصمیمات» در هر دو عبارت، پیش و بیش از آنکه به امور اجرایی دلالت کند به غیر این امور دلالت دارد.

۳- صورت مذاکرات شورای بازنگری قانون اساسی نیز ضمن آنکه مبین اهمیت فوق‌العاده انتخاب نماینده یا نمایندگان ویژه و وسعت دایره اختیار فراوان آنان در رفع مشکلات و معضلات پیچیده و سطوح بالای مملکتی است، نه فقط به هیچ وجه محدود و محصور به امور اجرایی نیست که نوعاً مستلزم ایفای نقش نمایندگی در رهگذر صدور دستورالعمل‌ها، بخشنامه‌ها، تصمیم‌نامه‌ها و از این قبیل است که اغلب به بیش از امور اجرایی تسری دارد. اینک برای ذکر نمونه بعضی از مذاکرات مزبور را ذیلاً به آگاهی می‌رساند:

الف: «ما فکر می‌کنیم دولت این اختیار را داشته باشد که گاهی در حدود اختیارات خودش نه فراتر از آن به بخشی از اختیارات خودش که مشخص می‌شود، تعیین می‌شود، حدودش در دولت تصویب می‌شود، به افرادی یا فردی یک اختیاراتی بدهد که اینها بروند کار بکنند و مسائل را حل کنند.» (دو سطر آخر صفحه ۱۱۳۲ و سطر

اول صفحه ۱۱۳۳ مجلد دوم صورت مشروح مذاکرات شورای بازنگری قانون اساسی) به طوری که ملاحظه می شود اولاً واگذاری بخشی از اختیارات دولت به طور مطلق، مطرح است و نه مقید؛ ثانیاً حدود اختیارات اعطایی باز هم به طور مطلق از طرف دولت تعیین می شود و ثالثاً مسائلی که نوعاً ناظر به اختیارات هیئت دولت است حداقل اغلب مستلزم وضع مقررات و ضوابطی بیش از محدوده امور اجرایی است.

ب: «... حداقل در ذهن من این است که وزیری را که شما تعیین فرمودید در قانون اساسی که وزیر مسئول وظایف خاص خویش است، براساس همان اصل اگر رئیس جمهور و هیئت وزیران آمدند برای یک منطقه ای مثل کردستان گفتند ما یک نفر را می خواهیم بفرستیم تا الاختیار که مسائل سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و امنیتی آنجا را همه تحت نظرش باشند، نمی تواند این کار را بکند برای اینکه وزیر کشور می گوید من مسائل امنیتی را نمی خواهم واگذار کنم؛ قانون اساسی شما محدودش کرده است. بنابراین همین جا پیش بینی کنید یعنی در خود قانون اساسی باید راه حل بدهید که اگر فردا شورایی آمد تصمیمی گرفت، وزیری نباید بگوید نخیر، وظایف خاص من مربوط به خودم هست نمی خواهم وظایفم را واگذار به شخص دیگر بکنم ... (پاراگراف دوم صفحه ۱۱۳۶ مجلد دوم صورت مشروح مذاکرات شورای بازنگری قانون اساسی)

به طوری که ملاحظه می شود استنباط شورای محترم بازنگری از اصل ۱۲۷ قانون اساسی اولاً شامل اختیارات تام؛ ثانیاً شامل مسائل سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و امنیتی و ثالثاً مقتضی واگذاری مطلق بعضی از وظایف خاص یک یا چند وزیر بوده است. بنابراین ایفاء مسئولیتی این چنین مهم که نوعاً بدون وضع ضوابط و مقررات لازم الاتباع امکان پذیر نیست، شمول مدلول اصل ۱۲۷ قانون اساسی به امور اجرایی و غیر آن را اجتناب ناپذیر می سازد.

ج: «... یکی از اختیاراتی که او می تواند داشته باشد اختیار هماهنگی است و خوب ما در دستگاه های مختلف فرض بکنیم در یک موردی که مسائل امنیتی خوب اوایل انقلاب بود در بعضی استانها دیدیم که خوب وزارت آموزش و پرورش یک نوعی می رود یعنی برخوردش با معلم ها، فرضاً استاندار که مسئول امنیت آن مناطق بود می گفت که این تصفیه باید انجام صورت بگیرد، برخوردها با ضد انقلاب باید صورت بگیرد. خوب یک مشکلی در این رابطه داشتیم قسمت اقتصادی به یک نوعی،

قسمت‌های انتظامی به نوعی دیگر، هماهنگ کردن تمام این دستگاه‌ها کار مشکلی در آنجا بود ... (اواخر صفحه ۱۱۴۲ مجلد سوم صورت مشروح مذاکرات شورای بازنگري قانون اساسی و نیمه اول سطر اول صفحه ۱۱۴۳ همین مجلد)

به طوری که ملاحظه می‌شود اولاً موضوع نمایندگی نوعاً رفع مشکلات و معضلات پیچیده مملکتی است؛ ثانیاً رفع مشکلات و معضلات مزبور، نوعاً مستلزم ایجاد هماهنگی بین تعدادی از مقامات مسئول محلی است و ثالثاً رفع این قبیل مشکلات و معضلات و یا ایجاد این گونه هماهنگی‌ها مقتضی برخی امور اجرایی و وضع پاره‌ای ضوابط و مقررات به صورت دستورالعمل، بخشنامه، تصمیم‌نامه و از این قبیل است.

بنا به مراتب مذکور، به نظر می‌رسد شیوه قبلی هیئت وزیران، نماینده یا نمایندگان ویژه و رئیس مجلس شورای اسلامی که به تبع استدلالات فوق‌الذکر و صورت مشروح مذاکرات شورای بازنگري قانون اساسی اتخاذ شده بود، حداقل فاقد قوت استدلال نبوده و از وجاهت حقوقی و قانونی بی‌بهره نباشد. و اما اینک که شورای محترم نگهبان به موجب نظریه اخیر خود، تبصره (۳) طرح الحاق پنج تبصره به قانون نحوه اجرای اصل ۸۵ و ۱۳۸ قانون اساسی را از جهت الزام به ارسال تصمیمات مذکور در اصل (۱۲۷) برای رئیس مجلس شورای اسلامی خلاف قانون اساسی می‌داند این اشکال پدید آمده است که سوی شورای محترم نگهبان به اجرایی بودن موارد و اختیارات موضوع اصل ۱۲۷ قانون اساسی دلالت دارد لکن با التفات به اینکه قبل از تفسیر اصل مزبور و روشن شدن این نکته که شورای محترم نگهبان به لحاظ تفسیری نیز عقیده بر محدود و محصور بودن اصل ۱۲۷ قانون اساسی به امور اجرایی دارد یا نه، خواهشمند است برای روشن شدن تکلیف قانونی مراجع ذی‌ربط مقرر فرمایید با عنایت به اصل ۹۸ قانون اساسی نسبت به تفسیر اصل مورد نظر اقدام و از نتیجه این جانب و سایر مراجع ذی‌ربط مزبور را آگاه فرمایند.

ضمناً برای استحضار بیشتر از نحوه استنباط و عمل هیئت وزیران و نماینده یا نمایندگان ویژه، فهرست برخی از تصویب‌نامه‌های ناظر به تعیین نماینده یا نمایندگان ویژه به انضمام تصویب‌نامه‌های مزبور و نیز فهرست برخی از تصمیم‌نامه‌های این نماینده یا نمایندگان به انضمام تصمیم‌نامه‌های مزبور را که فهرست نخست مبین اعطای اختیاری بیش از موارد اجرایی به نماینده یا نمایندگان ویژه و فهرست اخیر نیز

مبین اتخاذ تصمیماتی زائد بر امور اجرایی از سوی این نماینده یا نمایندگان است، به پیوست ارسال می‌دارد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

شماره: ۷۹/۲۱/۷۳۷

تاریخ: ۱۳۷۹/۵/۳۰

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۲۷۵۸/هـ/ب مورخ ۷۹/۵/۴،

موضوع در جلسه مورخ بیست و چهارم مردادماه یکهزار و سیصد و هفتاد و نه شورای نگهبان مطرح شد. نظر به اینکه اصول ۸۵ و ۱۳۸ مراجع وضع تصویب‌نامه و آیین‌نامه و اساسنامه را تعیین کرده است و این امور غیر از تصمیم است و نظر به اینکه اصل ۱۲۷ صراحتاً به تصمیمات رئیس جمهور و هیئت وزیران اشاره کرده است، نظر تفسیری شورا به شرح ذیل اعلام می‌گردد:

«محدوده اصل ۱۲۷ شامل تصویب‌نامه‌ها و آیین‌نامه‌ها و اساسنامه‌ها نمی‌شود و منحصرأ شامل تصمیمات خواهد بود.»

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

۴- نظرات شورای نگهبان در پاسخ به استعلامات اشخاص حقیقی و حقوقی

۴-۱- نظر شماره ۷۶۴۶ مورخ ۱۳۷۴/۱/۱۶ شورای نگهبان در خصوص استعلام رئیس

مجلس شورای اسلامی نسبت به موضوع صلاحیت تعیین نماینده ویژه رئیس جمهور:

شماره: ۸۷۳ هـ - ب

تاریخ: ۱۳۷۳/۱۲/۱۵

شورای محترم نگهبان

با عنایت به اینکه به موجب بند (ج) تبصره (۱۸) قانون بودجه سال ۱۳۷۳ کل

کشور،^(۱) انجام مقصود مقنن با پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه و تصویب هیئت وزیران و جهات قانونی خواهد داشت، آیا به شرح تصویب نامه شماره ۴۲۰۸۶/ت/۳۳۴هـ - ۱۳۷۳/۹/۱ که رونوشت آن پیوست است،^(۲) می توان با استناد به اصل یکصد و بیست و هفتم قانون اساسی با انتخاب رئیس سازمان برنامه و بودجه به عنوان نماینده ویژه رئیس جمهور در واقع یک مرجع یعنی سازمان برنامه و بودجه را جایگزین دو مرجع مورد نظر مقنن قرار داد و یا به بیان دیگر آیا اصل یکصد و بیست و هفتم قانون اساسی شامل مورد فوق الذکر و نظیر آن می شود یا خیر؟ خواهشمند است نظر آن شورای محترم در خصوص مورد برای این جانب ارسال شود.

۱. تبصره ۱۸- اعتبارات سال ۱۳۷۳ موافقتنامه طرح های عمرانی ملی و استانی منظور در پیوست شماره (۱) این قانون حداکثر تا بیست و پنج درصد (۲۵٪) به استثنای طرح های موضوع بند (ج) این تبصره به شرح ذیل قابل افزایش می باشد:

...

ج- افزایش اعتبار طرح های منظور در قسمت دوم پیوست شماره (۱) این قانون که به عنوان طرح های مهم مشخص گردیده و یا خاتمه آنها سال ۱۳۷۴ خواهد بود، حداکثر تا میزان اعتبار سال بعد و طرح هایی که پایان آنها در سال ۱۳۷۳ مشخص گردیده است و نیز طرح های موضوع تبصره (۱۶) این قانون و اعتبارات مربوط به بازسازی مناطق آسیب دیده از حوادث غیرمترقبه بدون الزام به رعایت محدودیت های مندرج در بندهای (الف) و (ب) حداکثر تا مبلغ چهارصد میلیارد (۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از محل کاهش سایر طرح های ملی به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه و تصویب هیئت وزیران مجاز می باشد. حداقل سی درصد (۳۰٪) از اعتبار فوق بایستی به طرح های فصل آب اختصاص یابد.

۲.

شماره: ۴۲۰۸۶/ت/۳۳۴هـ

تاریخ: ۱۳۷۳/۹/۱

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۷۳/۸/۲۹ بنا به پیشنهاد رئیس جمهور محترم و بر اساس اصل یکصد و بیست و هفتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، تصویب نمود:

آقای مسعود روغنی زنجانی، معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان برنامه و بودجه به عنوان نماینده ویژه رئیس جمهور برای جابه جایی اعتبارات سال ۱۳۷۳ طرح های عمرانی موضوع بند (ج) تبصره (۱۸) قانون بودجه سال ۱۳۷۳ کل کشور تعیین می شود. تصمیماتی که توسط نماینده ویژه رئیس جمهور در خصوص جابه جایی اعتبارات یادشده اتخاذ می شود، در حکم تصمیمات رئیس جمهور و هیئت وزیران بوده، لازم الاجرا می باشد.

حسن حبیبی - معاون اول رئیس جمهور

علی اکبر ناطق نوری
رئیس مجلس شورای اسلامی

شماره: ۷۶۴۶

تاریخ: ۱۳۷۴/۱/۱۶

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۸۷۳ هـ - ب مورخ ۷۳/۱۲/۱۵، موضوع سؤال در جلسه مورخ ۱۳۷۴/۱/۱۶ شورای نگهبان مطرح و مورد بحث و بررسی قرار گرفت و نظر شورا بدین شرح اعلام می گردد:

«صرف نظر از عنوان موارد خاص و تعیین حدود آن، که مورد سؤال نمی باشد، با توجه به اطلاق اختیار در تعیین نماینده یا نمایندگان، تصمیم مذکور خلاف اصل یکصد و بیست و هفتم تشخیص داد نشد، ولی چون شبهه مخالفت با مصوبه مورد اشاره مجلس را دارد که ظهور در تعدد پیشنهاددهنده و تصویب کننده دارد، مجلس محترم می تواند از اختیارات اصل ۷۳ قانون اساسی استفاده کند.»

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

۴-۲- نظر شماره ۸۰/۲۱/۱۲۸۰ مورخ ۱۳۸۰/۲/۱۸ شورای نگهبان در خصوص استعلام رئیس مجلس شورای اسلامی نسبت به وضعیت یکی از مصوبات نمایندگان ویژه رئیس جمهور (از حیث انطباق با نظریه تفسیری شورای نگهبان از اصل ۱۲۷ قانون اساسی):

شماره: ۳۱۹۸ هـ/ب

تاریخ: ۱۳۷۹/۱۲/۲۸

دبیر محترم شورای نگهبان

با التفات به نظریه شماره ۷۸/۲۱/۶۱۸۶ مورخ ۱۳۷۸/۱۱/۲۰^(۱) و تفسیر موضوع مرقومه شماره ۷۹/۲۱/۷۳۷ مورخ ۱۳۷۹/۵/۳۰ آن شورای محترم،^(۲) ضمن ارسال

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل همین اصل، شماره ۱-۳-۱.

۲. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظریه تفسیری، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل همین اصل، شماره ۳-۳.

رونوشت مصوبه شماره ۴۰۰۵۹/ت/۲۱۹۹۶ هـ مورخ ۱۳۷۸/۸/۱۰ نمایندگان ویژه،^(۱) خواهشمند است نظر آن شورای محترم در خصوص بندهای (۱۱)، (۱۴) و (۱۵) مصوبه مزبور را دایر بر اینکه بندهای مزبور قابل انطباق با نظریه و تفسیر شورای محترم نگهبان یا فراتر از امور اجرایی است، به این جانب اعلام فرمایید.

رئیس مجلس شورای اسلامی

مهدی کروبی

۱.

شماره: ۴۰۰۵۹/ت/۲۱۹۹۶ هـ

تاریخ: ۱۳۷۸/۸/۱۰

وزارت امور اقتصادی و دارایی - وزارت بازرگانی - سازمان برنامه و بودجه - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

ستاد اقتصادی دولت بر اساس اصل یکصد و بیست و هفتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و به استناد تصویب نامه شماره ۲۱۰۴۹/ت/۹۱۶ هـ مورخ ۱۳۷۸/۱/۲۹ در جلسه مورخ ۱۳۷۸/۷/۱۷ نظام تعیین قیمت کالا و خدمات (سبد حمایتی) را به شرح زیر تصویب نمود:

نظام تعیین قیمت کالا و خدمات (سبد حمایتی)

...

۱۱- اصول و مبانی محاسبه و قیمت گذاری کالاها و خدمات توسط مجمع عمومی سازمان حمایت، با در نظر گرفتن هزینه های واقعی تولید و واردات به علاوه سود عادلانه محاسبه و اعلام می گردد.

...

۱۴- وزارت بازرگانی موظف است نظام توزیع کالاها و خدمات مشمول قیمت گذاری را با استفاده از تجارب موجود و ابزارهای نرم افزاری و نظارتی و اجرایی، به نحوی طراحی و مستقر کند که از رسیدن کالا یا خدمت مورد نظر به مصرف کنندگان، با قیمت های مصوب به علاوه هزینه توزیع، اطمینان کافی حاصل شود.

۱۵- وزارت بازرگانی (سازمان حمایت از مصرف کنندگان و تولید کنندگان) و سازمان برنامه و بودجه، باید روش تشخیص و محاسبه و دریافت «مابه التفاوت» از کالاهای تولیدی و وارداتی را مورد بازنگری قرار دهند. در این بازنگری باید روشی اتخاذ شود که انگیزه افزایش تولید، کاهش هزینه و قیمت تمام شده و افزایش سود در واحدهای تولیدی را تقویت کند و تا حد ممکن ارقام «مابه التفاوت» به صورت یکی از عوامل و هزینه های تولید محاسبه شود.

...

حسن حبیبی

معاون اول رئیس جمهور

شماره: ۸۰/۲۱/۱۲۸۰

تاریخ: ۱۳۸۰/۲/۱۸

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۳۱۹۸-هـ/ب مورخ ۱۳۷۹/۱۲/۲۸، موضوع در جلسه مورخ ۱۳۸۰/۱/۳۰ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد؛

«مواد (۱۱)، (۱۴) و (۱۵) موضوع نامه شماره ۴۰۰۵۹/ت/۲۱۹۹۶ هـ مورخ ۱۳۷۸/۸/۱۰ خارج از شمول اصل ۱۲۷ قانون اساسی است.»

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

۴-۳- نظر شماره ۸۰/۲۱/۲۲۵۴ مورخ ۱۳۸۰/۷/۵ شورای نگهبان در خصوص استعلام رئیس مجلس شورای اسلامی نسبت به وضعیت یکی از مصوبات نمایندگان ویژه رئیس جمهور (از حیث انطباق با نظریه تفسیری شورای نگهبان از اصل ۱۲۷ قانون اساسی):

شماره: ۳۲۸۹-هـ/ب

تاریخ: ۱۳۸۰/۳/۱۲

دبیر محترم شورای نگهبان

با عنایت به اظهار نظر شماره ۷۸/۲۱/۶۱۸۶ مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۲۰^(۱) و نظریه تفسیری شماره ۷۹/۲۱/۷۳۷ مورخ ۱۳۷۹/۵/۳۰^(۲) نظر آن شورای محترم در انطباق یا عدم انطباق مندرجات تصویب‌نامه شماره ۸۸۰۰/ت/۲۲۹۰۶ هـ مورخ ۱۳۷۹/۳/۷^(۳) را

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل همین اصل، شماره ۱-۳-۱.

۲. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظریه تفسیری، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل همین اصل، شماره ۳-۳.

۳.

شماره: ۲۲۹۰۶/ت/۸۸۰۰ هـ

تاریخ: ۱۳۷۹/۳/۷

وزارت امور اقتصادی و دارایی - وزارت بازرگانی

تصمیم نمایندگان ویژه رئیس جمهور در ستاد پشتیبانی برنامه تنظیم بازار که بر اساس اصل یکصد و

دایر بر اینکه مندرجات تصویب نامه مزبور قابل انطباق با نظریه و تفسیر شورای محترم نگهبان یا فراتر از امور اجرایی است به این جانب اعلام فرمایید.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

شماره: ۸۰/۲۱/۲۲۵۴

تاریخ: ۱۳۸۰/۷/۵

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

با سلام

عطف به نامه شماره ۳۲۸۹ هـ/ب مورخ ۸۰/۳/۱۲

«صرف نظر از اینکه امور مهمه‌ای از قبیل تعیین بودجه، موضوع نامه شماره

۸۸۰۰/ت/۲۲۹۰۶ هـ مورخ ۱۳۷۹/۳/۷، خارج از شمول محدوده اصل ۱۲۷

می‌باشد، تشخیص موضوع و تعیین مصداق و تطبیق آن با اصل مذکور و تفسیر

به عمل آمده، به عهده خود جناب عالی است، نیازی به اظهار نظر شورای نگهبان

ندارد.»

→

بیست و هفتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و به استناد تصویب نامه شماره ۶۴۵۴۵/ت/۱۵۵۸۳

هـ مورخ ۱۳۷۶/۶/۱۵، در جلسه مورخ ۱۳۷۸/۱۲/۱۷ ستاد یادشده، به عنوان تصمیم هیئت وزیران

اتخاذ شده است، به شرح زیر جهت اجرا ابلاغ می‌گردد:

در اجرای ماده (۷) آیین نامه اجرایی سازمان بازرسی و نظارت بر قیمت و توزیع کالا و خدمات -

موضوع تصویب نامه شماره ۴۰۷۳۱ مورخ ۱۳۷۳/۸/۲ - بودجه سازمان بازرسی و نظارت بر قیمت و

توزیع کالا و خدمات در سال ۱۳۷۹ به مبلغ چهل میلیارد و هفتصد و شصت و دو میلیون و ششصد

و پنجاه هزار (۴۰,۷۶۲,۶۵۰,۰۰۰) ریال به شرح ذیل تعیین می‌شود:

۱- مبلغ بیست میلیارد (۲۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از محل حساب‌های شماره (۱۵۰) و (۱۸۲) متمرکز

خزانه توسط خزانه داری کل پرداخت خواهد شد.

۲- مبلغ بیست میلیارد و هفتصد و شصت و دو میلیون و ششصد و پنجاه هزار (۲۰,۷۶۲,۶۵۰,۰۰۰)

ریال توسط سازمان برنامه و بودجه از محل بودجه عمومی کشور پرداخت خواهد شد.

حسن حبیبی

معاون اول رئیس جمهور

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

۴-۴- نظر شماره ۸۱/۳۰/۲۱۲۴ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۲ شورای نگهبان در خصوص استعلام رئیس مجلس شورای اسلامی نسبت به موضوع ارسال تصمیمات نمایندگان ویژه رئیس جمهور به رئیس مجلس:

شماره: ۳۹۲۸ ه/ب

تاریخ: ۱۳۸۱/۲/۸

دبیر محترم شورای نگهبان

با ارسال تصویر نامه شماره ۴۳۰۴۷ مورخ ۱۳۸۰/۹/۲۰ معاونت محترم حقوقی و امور مجلس^(۱) متضمن متن تبصره الحاقی ماده (۲۹) به آیین نامه داخلی هیئت دولت و

۱.

شماره: ۴۳۰۴۷

تاریخ: ۱۳۸۰/۹/۲۰

حجت الاسلام و المسلمین جناب آقای کروبی

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به مرقومه شماره ۳۵۹۴ ه/ب مورخ ۱۳۸۰/۸/۶ راجع به «ارسال کلیه تصمیم نامه های نمایندگان ویژه برای ریاست مجلس شورای اسلامی» اعلام می دارد:

۱- همان گونه که مسبقاً هستید ارسال کلیه تصمیمات نمایندگان ویژه در تبصره (۳) الحاقی به قانون اجرای اصول (۸۵) و (۱۳۸) قانون اساسی مصوب ۱۳۷۹/۱۱/۴ مجلس شورای اسلامی منظور شده بود که شورای محترم نگهبان صراحتاً در نظریه شماره ۷۸/۲۱/۶۱۸۶ مورخ ۱۳۷۸/۱۱/۲۰ اعلام نمودند: نظریه شورای نگهبان در مورد الزام به ارسال تصمیمات نمایندگان ویژه برای ریاست مجلس: در تبصره (۳) با استظهار اینکه اصل (۱۲۷) مربوط به امور اجرایی است، الزام به ارسال تصمیمات مذکور در اصل (۱۲۷) قانون اساسی به رئیس مجلس، خلاف قانون اساسی شناخته شد.

۲- نظریه شماره ۷۹/۲۱/۳۷ مورخ ۱۳۷۹/۵/۳۰ شورای محترم نگهبان و مرقومه شماره ۸۰/۲۱/۲۲۵۴ مورخ ۱۳۸۰/۷/۵ دبیر محترم شورای نگهبان نیز صراحتی به ارسال کلیه تصمیمات نمایندگان ویژه جهت انطباق با اصول (۸۵) و (۱۳۸) قانون اساسی ندارد.

۳- تصمیم نامه شماره ۸۱۰۰/۲۲۹۰۶ ت مورخ ۱۳۷۹/۳/۷ نمایندگان ویژه قبل از نظر تفسیری شماره ۷۹/۲۱/۳۷ مورخ ۱۳۷۹/۵/۳۰ شورای محترم نگهبان (در خصوص حدود اختیارات نمایندگان ویژه) صادر شده است.

۴- شورای محترم نگهبان در نظریه تفسیری شماره ۲۱۰۱ مورخ ۱۳۷۱/۶/۱۵ در پاسخ به استفسار

نیز عطف به نظریه شماره ۸۰/۲۱/۲۲۵۴ مورخ ۱۳۸۰/۷/۵ آن شورای محترم،^(۱) به طوری که ملاحظه می‌فرمایید از یک سو دولت در مجموع قانوناً ضرورتی به ارسال تصمیمات نماینده یا نمایندگان ویژه نزد رئیس مجلس شورای اسلامی ندیده و برای حصول اطمینان بر اینکه نماینده یا نمایندگان ویژه، محدودیت خود به امور اجرایی را رعایت کنند، تبصره‌ای با تصریح به این معنی به آیین‌نامه داخلی خود اضافه نمود و از سوی دیگر، نظریه فوق‌الذکر نه یک نظریه تفسیری و نه مصرح در تکلیف قانونی نماینده یا نمایندگان ویژه به ارسال تصمیمات خود نزد رئیس مجلس است، بنابراین چاره‌جویی قضیه در آن است که چنانچه مدلول نامه معاونت محترم حقوقی و امور مجلس رئیس جمهوری و تبصره الحاقی ماده (۲۹) آیین‌نامه داخلی دولت از نظر شورای محترم نگهبان کافی به مقصود تلقی و در نتیجه قانوناً ضرورتی به ارسال این قبیل تصمیمات نزد رئیس مجلس شورای اسلامی نباشد، مراتب را ابلاغ و در غیر این صورت نسبت به اخذ نظر تفسیری آن شورای محترم که مصرح در تکلیف قانونی نماینده یا نمایندگان ویژه به ارسال تصمیمات خود نزد رئیس مجلس شورای اسلامی و تکلیف رئیس مجلس به بررسی این قبیل تصمیمات، انطباق آنها با قوانین و اقدامات قانونی متعاقب آن باشد، اقدام فرمایید.

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی در مورد مسئولیت تطبیق مصوبات دولت با قانون اساسی صراحتاً اعلام داشته‌اند: نظریه تفسیری شورای نگهبان: کلمه «قوانین» مذکور در ذیل اصل یکصد و هشتاد و هشتم قانون اساسی شامل قانون اساسی نمی‌شود؛ در نتیجه تطبیق مصوبات دولت با قانون اساسی از جمله اصل (۱۲۷) خارج از مسئولیت‌هایی است که ریاست محترم مجلس شورای اسلامی در اصول (۸۵) و (۱۳۸) قانون اساسی عهده‌دار است.

۵- هیئت وزیران بعد از وصول نظریه شماره ۷۹/۲۱/۷۳۷ مورخ ۱۳۷۹/۵/۳۰ شورای محترم نگهبان در خصوص محدوده اختیارات نمایندگان ویژه صراحتاً طی تصویب‌نامه شماره ۲۲۲۷۰/ت/۲۵۰۱۷ هـ مورخ ۱۳۸۰/۵/۱۳ با الحاق تبصره‌ای به ماده (۲۹) آیین‌نامه داخلی هیئت دولت مقرر نمودند: «تبصره الحاقی ماده ۲۹- تفویض اختیار دولت، موضوع اصل (۱۲۷) قانون اساسی به نماینده یا نمایندگان ویژه رئیس جمهور محدود به امور اجرایی است.»

سید محمدعلی ابطحی

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل همین اصل، شماره ۳-۴.

رئیس مجلس شورای اسلامی

مهدی کروبی

شماره: ۸۱/۳۰/۲۱۲۴

تاریخ: ۱۳۸۱/۱۰/۲

رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

با سلام

عطف به نامه شماره ۴۲۷۱ هـ/ب مورخ ۱۳۸۱/۸/۴،^(۱)

با توجه به نظر تفسیری شماره ۷۹/۲۱/۷۳۷ مورخ ۱۳۷۹/۵/۳۰^(۲) و اظهار نظر

۱.

شماره: ۴۲۷۱ هـ/ب

تاریخ: ۱۳۸۱/۸/۴

دبیر محترم شورای نگهبان

پیرو نامه شماره ۴۰۹۲ هـ/ب مورخ ۱۳۸۱/۵/۲۷* با التفات به اینکه تعیین تکلیف تصمیمات نماینده یا نمایندگان ویژه که نوعاً از اهمیت خاصی برخوردار است موکول به اعلام نظر آن شورای محترم می‌باشد، خواهشمند است با عنایت به مندرجات نامه شماره ۳۹۲۸ هـ/ب مورخ ۱۳۸۱/۲/۸ از نتیجه اقدام انجام شده، اینجانب را مطلع فرمایند.

رئیس مجلس شورای اسلامی

مهدی کروبی

*

شماره: ۴۰۹۲ هـ/ب

تاریخ: ۱۳۸۱/۵/۲۷

دبیر محترم شورای نگهبان

پیرو نامه شماره ۳۹۲۸ هـ/ب مورخ ۱۳۸۱/۲/۸ خواهشمند است از نتیجه اقدام انجام شده، اینجانب را مطلع فرمایند.

رئیس مجلس شورای اسلامی

مهدی کروبی

۲. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظریه تفسیری، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل همین اصل، شماره ۳-۳.

شماره ۷۸/۲۱/۶۱۸۶ مورخ ۱۳۷۸/۱۱/۲۰:^(۱)

تبصره الحاقی ماده (۲۹) آیین‌نامه داخلی هیئت دولت در جلسه شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

«اصل ۱۲۷ مربوط به امور اجرایی است و شامل تصویب‌نامه‌ها و آیین‌نامه‌ها و اساسنامه‌ها نمی‌شود و منحصرأ شامل تصمیمات خواهد بود. بنابراین تبصره الحاقی ماده (۲۹) که مقرر نموده است تفویض اختیار دولت، موضوع اصل ۱۲۷ قانون اساسی به نماینده یا نمایندگان ویژه رئیس جمهور محدود به امور^(۲) اجرایی است وافی به مقصود است، لکن تصویب‌نامه هیئت وزیران که طی آن نماینده یا نمایندگانی با اختیارات مشخص تعیین می‌نماید از مصادیق تصویب‌نامه ذیل اصل ۱۳۸ قانون اساسی می‌باشد و لازم است این تصویب‌نامه ضمن ابلاغ برای اجرا به اطلاع رئیس مجلس شورای اسلامی برسد تا در صورتی که آنها را بر خلاف قوانین بداند با ذکر دلیل برای تجدیدنظر به هیئت وزیران بفرستد.»

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

۴-۵- نظر شماره ۸۲/۳۰/۲۷۶۶ مورخ ۱۳۸۲/۱/۲۴ شورای نگهبان در خصوص استعلام رئیس مجلس شورای اسلامی نسبت به حیطه صلاحیت نمایندگان ویژه رئیس جمهور:

شماره: ۴۶۷۶/ه/ب

تاریخ: ۱۳۸۱/۱۱/۸

دبیر محترم شورای نگهبان

عطف به نظر شماره ۸۱/۳۰/۲۱۲۴ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۲^(۳) به آگاهی می‌رساند با توجه به مجموع استعلامات این‌جانب در رابطه با اصل ۱۲۷ قانون اساسی و نیز با

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل همین اصل، شماره ۱-۳-۱.

۲. واژه «امور»، طی نامه شماره ۸۴/۳۰/۱۳۵۴۵ مورخ ۱۳۸۴/۷/۲۵ شورای نگهبان در این قسمت از نظریه شورا اضافه شده است.

۳. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل همین اصل، شماره ۴-۴.

عنایت به مجموع نظرات و پاسخ‌های شورای محترم نگهبان به این استعلامات، نظر و استنباط حقوقی و قانونی این‌جانب از قسمت اخیر نظر فوق‌الذکر که با عبارت «لکن تصویب‌نامه هیئت وزیران» آغاز و با عبارت «برای تجدیدنظر به هیئت وزیران بفرستد» پایان می‌یابد آن است که چنانچه تصویب‌نامه‌های مربوط به تعیین نماینده یا نمایندگان ویژه رئیس جمهوری، اختیاری بیش از امور اجرایی به نماینده یا نمایندگان مزبور اعطا کرده باشد رئیس مجلس شورای اسلامی می‌بایست مستنداً به قسمت اخیر نظر شماره ۸۱/۳۰/۲۱۲۴ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۲ قسمت یا قسمت‌هایی از این‌گونه مصوبات را که ناظر به اعطای امور غیراجرایی تشخیص می‌دهد، مغایر با قانون اعلام و مراتب را جهت اصلاح یا لغو قسمت یا قسمت‌های مزبور به هیئت وزیران منعکس نماید. خواهشمند است مقرر فرمایید با طرح این مسئله در یکی از جلسات شورا چنانچه شورای محترم نگهبان رأی و نظری غیر از نظر و استنباط این‌جانب به شرح فوق داشته باشد مراتب را اعلام فرمایید تا وفق آن اقدام شود.

رئیس مجلس شورای اسلامی

مهدی کروی

شماره: ۸۲/۳۰/۲۷۶۶

تاریخ: ۱۳۸۲/۱/۲۴

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۴۶۷۶/ه/ب مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۸، موضوع سؤال در رابطه با اصل ۱۲۷ قانون اساسی در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۱/۱۰ مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

«شورای نگهبان نظری غیر از نظر تفسیری این شورا از موضوع نامه شماره

۸۱/۳۰/۲۱۲۴ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۲^(۱) در خصوص اصل ۱۲۷ قانون اساسی ندارد.»

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل همین اصل، شماره ۴-۴.

۵- تذکرات ارشادی و قانونی شورای نگهبان

امام خمینی (ره):

و از شورای محترم نمایان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و
چه در نسل های آینده که با کمال دقت و قدرت و ظایف اسلامی و ملی خود
را ایفا و تحت تاثیر هیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و
قانون اساسی بدون هیچ ملاحظه ای جلوگیری نمایند.

(صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

آدرس: تهران، خیابان شهید سپهبد قرنی،
کوچه شهید دهقانی‌نیا (خسرو سابق)، پلاک ۱۲
صندوق پستی: ۱۴۶۳ - ۱۳۱۴۵
تلفکس: ۰۲۱ - ۸۸۳۲۵۰۴۵
info@shora-rc.ir
www.shora-rc.ir